

environment of the school based on the resource approach]. Moskva.

4. *Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy: Kontseptsiya tsyfrovoyi transformatsiyi osvity i nauky na period do 2026 roku (proekt)* [The concept of digital transformation of education and science for the period up to 2026 (project)].

5. Pyschulina, O.M. (2020). *Tsyfrova ekonomika: trendy, ryzyky ta sotsial'ni determinanty*. [Digital economy: trends, risks and social determinants.]. Kyiv.

6. *Kabinet Ministriv Ukrainy* (2021, February 17) *Rozporyadzhennya № 365-r «Priorityetni napryamy ta zavdannya (proekty) tsyfrovoyi transformatsiyi na period do 2023 roku»* [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 17.02.2021 №365-r «Priority directions and tasks (projects) of digital transformation for the period up to 2023»].

7. *Ministerstvo osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy* (2012, November 01) *Nakaz № 1060 «Pro zatverdzhennya Polozhennya pro elektronni osviti resursy»* [Order of the Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine dated 01.10.2012 №1060 «On approval of the Regulation on electronic educational resources»].

8. *Kabinet Ministriv Ukrainy* (2021, March 03) *Rozporyadzhennya № 167-r «Pro skhvalennya Kontseptsiyi rozvytku tsyfrovoykh kompetentnostey ta zatverdzhennya planu zakhodiv z yiyi realizatsiyi»* [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 03.03.2021 № 167-r «On approval of the Concept for the development of digital competencies and approval of the action plan for its implementation»].

9. *Ministry of Digital Transformation of Ukraine* (2021, March 30) *Ramka tsyfrovoyi kompetentnosti dlya hromadyan Ukrainy (DigComp 2.0: Digital Competence Framework for Citizens)* [«Digital Competence Framework for Citizens of Ukraine (DigComp 2.0: Digital Competence Framework for Citizens)»].

10. Sukhovirska, L.P. & Sadovyi, M.I. (2014) *Resursnyi pidkhid u navchanni elektrodynamiky* [Resource approach in teaching electrodynamics]. Kirovohrad.

11. Tryfonova, O.M. (2019) *Informatsiino-tyfrovii resursy u navchanni fizyky ta tekhnichnykh dystsyplin pry pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv kompiuternykh tekhnolohii* [Information and digital resources in the teaching of physics and

technical disciplines in the training of future specialists in computer technology]. Cherkasy.

12. Trofimova, I.N. (2020) *Podgotovka kadrov dlya tsyfrovoy ekonomiki: tekushchiye problemy i tselevyye oriyentiry* [Training of personnel for the digital economy: current problems and targets].

13. Uvarov, A.Yu. (2019) *Model' tsyfrovoy shkoly i tsyfrovaya transformatsiya obrazovaniya*. [The digital school model and digital transformation of education].

14. Uvarov, A.Yu. (2018) *Obrazovaniye v mire tsyfrovoykh tekhnologiy: na puti k tsyfrovoy transformatsii* [Digital Education: Towards Digital Transformation.]. Moskva.

15. Uvarov, A.Y. & Frumin, I.D. (2019) *Trudnosti i perspektivy tsyfrovoy transformatsii obrazovaniya* [Difficulties and prospects of digital transformation of education].

16. Solovova, N.V., Dmitriyev, D.S., Sukhankina, N.V. & Dmitriyeva, D.S. (2020) *Tsyfrovaya pedagogika: tekhnologii i metody* [Digital pedagogy: technologies and methods]. Samara.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДРОБІН Андрій Анатолійович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та безпечного освітнього середовища комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського.

Наукові інтереси: дослідження дидактики фізики та історії фізики.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DROBIN Andrii Anatoliyovych - candidate of pedagogical sciences, senior lecturer of department of information and communication technologies and safety of the educational environment of municipal institution «Kirovograd regional in-service teacher training institute named after Vasyl Sukhomlynsky»

Circle of research interests: the study of the didactics of physics and the history of physics.

Стаття надійшла до редакції 15.11.2021 р

УДК 378.091.018.43

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-201-81-85

ЗАРІШНЯК Інна Миколаївна –

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри біофізичної хімії, фізики і педагогіки
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-0948-1352>

e-mail: i.zarishniak@donnu.edu.ua

ГРАБОВИЧ Марія Вікторівна –

асистент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-6679-3531>

e-mail: m.hrabovych@donnu.edu.ua

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ НАДЗВИЧАЙНОГО ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Дистанційна освіта є новим типом навчання, який з'явився на вимогу сучасного суспільства та завдяки розвитку нових комп'ютерних технологій. По суті, це комплекс освітніх заходів для широкого кола студентів. Тотальне впровадження

дистанційного навчання, як основної форми, виявило його неготовність повністю замінити традиційне навчання, яке переважало в освітньому процесі до останнього часу. За даними ЮНЕСКО, карантин через COVID-19 упровадили в 192 країнах світу. Багато

закладів вищої освіти зіштовхнулися із проблеми запровадження онлайн-освіти. Причини були різні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сучасні дослідники приділяють значну увагу методичним аспектам створення, організації та впровадженню дистанційного навчання в Україні, зокрема, останні дослідження стосуються розробки організаційних етапів створення дистанційних курсів та методичних рекомендацій щодо їх використання (К. Гавриленко, М. Kurvits, Н. Лосєва, О. Муковіз). Окрім того, науковці вивчають сервіси хмарного навчального середовища, зокрема, багато робіт присвячено потенційним можливостям хмарних сервісів для онлайн-тестування (С. Литвинова, І. Гарко). Зокрема, питанням основних інструментів та сервісів ефективного оцінювання в умовах дистанційної освіти присвячена стаття О. Зарівної, О.Єфімової та Н. Химай [5].

Попри актуальність проблеми використання надзвичайного віддаленого навчання у закладах вищої освіти і активність висвітлення окремих її аспектів, системному аналізу переваг та недоліків використання такої форми дистанційної освіти у закладах вищої освіти присвячено небагато робіт.

Мета статті – теоретично обґрунтувати переваги та недоліки впровадження надзвичайного віддаленого навчання у закладах вищої освіти і визначити перспективи його удосконалення.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і практичний досвід та узагальнення – для визначення переваг та недоліків дистанційного навчання; класифікація – для групування визначених перспектив упровадження надзвичайного віддаленого навчання у ЗВО.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Використання різних форм дистанційної освіти під час карантину показало широкому загалу її переваги та недоліки [6, с. 217]. Слід зазначити, що загалом дистанційне навчання, не дивлячись на його новизну й незвичність для більшої частини суб'єктів навчання, змогло досить ефективно замінити традиційне навчання у вищій школі. Неготовність освітніх установ до віддаленого навчання, відсутність єдиного системного підходу до його технічного й освітнього забезпечення, недостатня кількість електронних підручників і матеріалів, обмеженість освітніх платформ для проведення навчання, необізнаність із ними значної кількості освітян, невміння працювати віддалено породили нагальну потребу в розробці системи загальних національних стандартів дистанційного навчання, створення єдиного інформаційно-освітнього середовища з підтримки функціонування та розвитку системи дистанційної освіти, однакових для всіх, але достатньо гнучких вимог до організації та проведення дистанційних курсів з метою надання можливості креативного підходу до навчальної діяльності кожному її суб'єкту [1, с. 43].

Практичне втілення такої форми дистанційної освіти як надзвичайне віддалене навчання розвінчало низку положень, які існували в теоретичних

дослідженнях про дистанційну освіту. Зокрема твердження про полегшення роботи викладача. Навіть після остаточної адаптації всіх навчальних матеріалів до нової форми навчання, навантаження на викладача не зменшиться, оскільки значно більше часу займатиме підготовка й організація проведення дистанційного курсу, що, як показала практика, практично повністю є відповідальністю викладача [7; 10].

Також досить популярне серед деяких науковців твердження про можливість навчання одним викладачем великих груп студентів не знайшло свого практичного застосування, оскільки виявилось, що кількість студентів у традиційних групах є навіть зовеликою для практичного дистанційного заняття й має складатися оптимально з 4-6 студентів. Практичний досвід запровадження дистанційного навчання довів, що ефективний навчальний процес вимагає значних капіталовкладень і ресурсів для відповідної підготовки / перепідготовки викладачів до роботи в нових умовах [3, с. 155].

Неготовність вітчизняних закладів освіти до віддаленого навчання у більшості випадків пов'язана із технічними проблемами як-от відсутність якісних гаджетів, мікрофонів і камер для відео зв'язку, безперебійної подачі електрики та Інтернету.

Значною стала залежність результативності навчання дистанційних студентів від віку, попередньої освіти, професійної підготовки, навчального досвіду, здатності до самоорганізації, самонавчання та рівня мотивації. Окрім того, студенти не перетворилися на високо мотивованих суб'єктів навчальної діяльності й потребували саме керівництва викладача, а не консультативної діяльності тьютора. Великою проблемою стала відсутність мотивації окремих студентів, їх сприйняття дистанційного навчання як можливості розслабитися, додаткові канікули, проявилася їхня нездатність до самоорганізації та самонавчання, залежність від традиційного навчання під керівництвом викладача [2, с. 135].

При переході до дистанційного навчання досить складним виявився процес координації дій викладачів і студентів, оскільки деякі викладачі збільшили кількість завдань, мотивуючи це тим, що студенти, перебуваючи на самоізоляції вдома, мають більше часу й тому можуть виконувати в 1,5–2 рази більше роботи з їх предмета. Деякі викладачі сприйняли виклики дистанційного навчання як проведення традиційних занять у реальному часі на основі певної онлайн-платформи у вигляді відеозанять. Відсутність загальної координації викладацького складу і дисбаланс в організації системи дистанційного навчання та єдиних вимог до студентів породжувала незадоволення останніх і скарги на тотальне перевантаження [2, с. 136].

Наступним складним моментом неочікувано виявився процес залучення студентів до дистанційного навчання. Нижче зазначено основні труднощі, які виникли на початку роботи у віртуальному класі: а) використання здобувачами

псевдоніми (нікнейми), що створювало плутанину та забирало багато часу на їх ідентифікацію; б) малоефективна традиційна форма роботи в онлайн-класі виявилася нудною для студентів, тому викладачам довелося терміново створювати інтерактивні завдання з використанням мультимедійних засобів (відеозавдання, текстові вправи у вигляді Google форм тощо); в) перехід на дистанційне навчання викликало низку технічних труднощів (наприклад, неможливість проводити тривалі заняття в Zoom, проблеми з приєднанням до класної кімнати в Google Meet без додаткового запрошення викладача тощо). Також незвичною для багатьох виявилася можливість спілкування з виключеними камерою та мікрофоном. У студентів з'явилася нова «поважна причина відсутності на занятті» – поганий Інтернет-зв'язок або аварія електричних мереж; г) здобувачі почали надсилати виконані завдання туди, де їм здавалося зручніше чи звичніше їх прикріпити. Це створювало додаткове навантаження на викладача – відстежувати й систематизувати всі студентські роботи було практично неможливо; д) оцінювання студентів також ускладнилося, оскільки основні бали виставлялися у віртуальному класі і дублювалися у паперових академічних журналах, що викликало додаткові труднощі; е) виникла проблема ідентифікації самостійності виконаних здобувачами завдань для об'єктивного їх оцінювання. Деякі викладачі, щоб уникнути списування й підглядання, створювали креативні, творчі завдання, на які неможливо знайти готові відповіді в Інтернеті або просили студентів відповідати на питання із заплоченими очима, щоб унеможливити процес зчитування інформації з іншої половини екрана; є) переведення роботи в дистанційну форму ускладнило і збільшило кількість звітної документації, в якій викладачі мусили довести ефективність своєї роботи зі студентами. Звіти про виконану роботу доводилося здавати щотижня, а на їх підготовку витрачалося від двох і більше годин; ж) збільшення часу, проведеного за комп'ютером, призвело до погіршення зору, фізичної втоми й рухового обмеження всіх суб'єктів дистанційного навчання [2, с. 137].

Дослідниця К. Гавриленко зазначає, що відгуки студентів університету про онлайн-навчання загалом були позитивними. До переваг навчання у віддаленому режимі здобувачі віднесли:

- а) можливість бути присутнім на занятті не виходячи з дому, у зручній комфортній атмосфері; здатність виконувати завдання в будь-який час: «сови» і «жайворонки» отримали змогу працювати відповідно до своїх біоритмів;
- б) змога бути «частково» присутнім, коли викладач та інші студенти не бачать обличчя один одного, не відповідати на запитання, пояснюючи це неробочим мікрофоном або поганим зв'язком;

- в) участь у підборі вебресурсів і відеоматеріалів для створення завдань, цікавих для виконання й відповідних до майбутньої спеціалізації.

Окрім того, перевагами дистанційного навчання, на думку К. Гавриленко, є: 1) удосконалення системи оцінювання; 2) стимулювання креативності, оскільки таке навчання спонукало викладачів шукати нові ефективні засоби навчання й нові методи та мотиватори для залучення студентів до вивчення предмета і процесу систематичного навчання [2, с. 136].

До переваг віддаленого навчання відносять використання хмарних технологій як важливого засобу формування фахової компетентності студентів. Прикладами такого використання можна вважати: електронні журнали і щоденники; онлайн сервіси для навчального процесу, спілкування, тестування; системи дистанційного навчання, бібліотека, медiateка; сховища файлів, спільний доступ, спільна робота; відеоконференції; електронна пошта з доменом навчального закладу; використання системи управління навчання (LMS) тощо [4, с. 198]. Для учасників освітнього процесу «хмарні технології» є найзручнішою сферою інформаційних технологій. Насамперед це стосується як використання «хмарних» сервісів у самостійній роботі студентів, так й у виконанні колективних проектних робіт і групових досліджень, де з метою забезпечення ефективності діяльності, підвищення якості її виконання, вбачається необхідність своєчасного корегування діяльності, та першочергового значення набуває необхідність постійного взаємозв'язку студентів між собою, студентів з викладачем чи науковим керівником. В останні роки вирішується проблема синхронізації різних «хмарних» платформ [9, с. 18].

Тож на основі основних аспектів управління освітнім процесом всі досліджені переваги і недоліки віддаленого навчання можна згрупувати на: а) технічно-технологічні, б) психолого-дидактичні; в) організаційно-управлінські.

Виходячи з переваг і недоліків віддаленого навчання у закладах вищої освіти, ми змогли чітко розділити на кілька груп перспективи на майбутнє:

1. Технологічні – подальший розвиток хмарної складової системи, перехід на кластер віртуальних машин, який динамічно зможе перерозподілити навантаження. Більше уваги приділяти питанням безпеки та інтеграції до зовнішніх систем; вивчати й удосконалювати окремі модулі системи [8].

2. Педагогічні – постійно проводити підвищення кваліфікації всім учасникам освітнього процесу; створення конкретних рекомендацій щодо проведення окремих видів занять; створення якісних відеозанять на власному відеоканалі; створення механізму зворотного зв'язку з усіма учасниками освітнього процесу [11].

3. Організаційні – можливість постійного використання дистанційного навчання в денній та інших формах навчання (змішане навчання, дуальна освіта); можлива заміна частини аудиторного навантаження в дистанційному вигляді; повноцінна

система управління освітнім процесом (групи, розклад, відвідування); система контролю якості освітнього процесу (опитування та аналітика); система визначення індивідуальної освітньої траєкторії студента у вигляді індивідуального навчального плану; автоматичне формування необхідної звітності (журнал відвідувань, відомість оцінювання, додаток до диплому та інше); можливість надавати відкриті курси для самонавчання й привабливості для абітурієнтів; можливість комерційного доступу до дистанційних курсів.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розробок. Отже, можна дійти висновків щодо подальшого розвитку дистанційної освіти у закладах вищої освіти України, а саме: по-перше, негайного розв'язку потребує проблема організації постійного зворотного зв'язку з тими, хто отримує освітні послуги, в рамках дистанційної освіти, наприклад, проведення консультацій, створення безпечного інформаційного середовища тощо, використання всіх можливостей сайту навчального закладу як основи електронно-освітнього середовища; по-друге, потрібно змінити підходи адміністрації закладів вищої освіти та деяких викладачів щодо створення дистанційних модулів навчання з використанням цифрових інструментів онлайн-співпраці і взаємодії, інтерактивного змісту (відео, презентації, плакати, тощо), забезпечити розвиток цифрової компетентності тих, хто навчає дистанційно на основі вивчення найкращих практик. По-третє, кожен заклад вищої освіти має створити стратегічний план впровадження цифрових технологій та освітніх онлайн-платформ у навчальний процес для запровадження дистанційної форми навчання, розробити положення або методик створення й використання дистанційних електронних освітніх ресурсів і вимог до них та положення про професійний розвиток викладачів для отримання найвищого рівня компетентності у сфері дистанційної освіти та використання освітніх цифрових ресурсів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Воротникова І.П., Якубов С.В. Упровадження дистанційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів: навч.-метод. посіб. Київ: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 140 с.
2. Гавриленко К. Організаційні етапи створення дистанційного курсу. *Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія* / за ред. В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. С. 128–142.
3. Гарко І.І. Використання багатофункціональних сервісів для проведення тестування під час дистанційного навчання в закладах вищої освіти. *Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія* / за ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. С.153–159.
4. Долгальова О.В., Єценко М.Г., Пучков І.Р. Використання хмарних технологій під час карантину. *Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія* / за ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. С. 197–205.

5. Зарівна О.Т., Єфімова О.М., Химай Н.І. Основні інструменти та сервіси для формувального оцінювання знань студентів в умовах дистанційного навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 37. С. 205–208.

6. Іщенко О.В. Навчання на відстані: досвід, відповідальність. *Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія* / за ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. С. 216–222.

7. Викилики, які надають нові можливості. / Каук В.І., Гребенюк В.О., Пуголовок К.М., Водяницький Д.В. *Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія* / за ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. С. 223–231.

8. Курвітс М. Как организовать дистанционное обучение. План действия для учителя. URL: http://marinakurvits.com/kak_organizovat_distancionnoe_obucheniye (дата звернення 02.06.2021).

9. Моделирование й интеграция сервисів хмаро орієнтованого навчального середовища: монографія / за заг. ред. С.Г. Литвинової. Київ: ЦП «Компринт», 2015. 163 с.

10. Муковіз О.П. Основи організації дистанційного навчання у системі неперервної освіти: метод. реком. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. 66 с.

11. Sadvakassova A., Kultan J., Schmidt P. Cloud technologies in education. *Global Scientific Conference on Management and Economics in Manufacturing*. Zvolen, Slovakia. Oct 05-06, 2017. P. 166–173.

REFERENCES

1. Vorotnykova, I.P., Yakubov, S.V. (2017) *Upravdzheniia dystantsiinykh tekhnolohii u navchalno-vykhovnyi protses zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv: navch.-metod. posib.* [Introduction of distance technologies in the educational process of secondary schools: teaching method]. Kyiv.
2. Havrylenko, K. (2020) *Orhanizatsiini etapy stvorennia dystantsiinoho kursu. Ekstrene dystantsiine navchannia v Ukraini.* [Organizational stages of creating a distance course. Emergency distance learning in Ukraine]. Kharkiv.
3. Harko, I.I. (2020) *Vykorystannia bahatofunksionalnykh servisiv dlia provedennia testuvannia pid chas dystantsiinoho navchannia v zakladakh vyshchoi osvity.* [Use of multifunctional services for testing during distance learning in higher education institutions]. Kharkiv.
4. Dolhalova, O.V., Yeshchenko, M.H., Puchkov, I.R. (2020) *Vykorystannia khmarnykh tekhnolohii pid chas karantynu.* [Use of cloud technologies during quarantine]. Kharkiv.
5. Zarivna, O.T., Yefimova, O.M., Khymai, N.I. (2021) *Osnovni instrumenty ta servisy dlia formuvannia otsiniuvannia znan studentiv v umovakh dystantsiinoho navchannia.* [Basic tools and services for the formative assessment of students' knowledge in distance learning].
6. Ishchenko, O.V. (2020) *Navchannia na vidstani: dosvid, vidpovidalnist.* [Distance learning: experience, responsibility]. Kharkiv.
7. Kauk, V.I., Hrebenuk, V.O., Puholovok, K.M., Vodianytskyi, D.V. (2020) *Vyklyky, yaki nadaiut novi mozhlyvosti.* [Challenges that provide new opportunities]. Kharkiv.
8. Kurvyts, M. *Kak orhanyzovat dystantsyonnoe obuchenye. Plan deistviya dlia uchytelia.* [How to organize distance learning. Action plan for the teacher].
9. *Modeliuvannia yu intehratsiia servisiv khmaro oriientovanoho navchalnoho seredovyschcha: monohrafiia* (2015) [Modeling and integration of services of cloud-oriented learning environment: monograph]. Kyiv.

10. Mukoviz, O.P. (2016) *Osnovy orhanizatsii dystantsiinoho navchannia u systemi nepererвної osvity: metod. rekom.* [Fundamentals of distance learning in the system of continuing education: a method. rekom.]. Uman.

11. Sadvakassova, A., Kultan, J., Schmidt, R. (2017) *Cloud technologies in education.* Zvolen, Slovakia.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ЗАРІШНЯК Інна Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біофізичної хімії, фізики і педагогіки Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Наукові інтереси: інноваційна освітня діяльність; педагогіка вищої школи; педагогічний менеджмент; нейропедагогіка.

ГРАБОВИЧ Марія Вікторівна – аспірант кафедри загального та прикладного мовознавства та слов'янської філології, асистент кафедри іноземних мов професійного спрямування Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Наукові інтереси: інноваційна освітня діяльність; педагогіка вищої школи; педагогічний менеджмент;

комунікативна і когнітивна лінгвістика; міжкультурна комунікація.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

ZARISHNYAK Inna Mykolayivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Biophysical Chemistry, Physics and Pedagogy, Vasyl Stus Donetsk National University.

Circle of research interests: innovative educational activities; Pedagogy of high school; pedagogical management; neuropedagogy.

GRABOVYCH Maria Viktorivna – postgraduate-student of General and Applied Linguistics and Slavic Philology Department, assistant lecturer of Department of Foreign Languages for Specific Purposes of Vasyl' Stus Donetsk National University.

Circle of research interests: innovative educational activities; pedagogy of high school; pedagogical management; general, communicative and cognitive linguistics; intercultural communication.

Стаття надійшла до редакції 07.09.2021 р.

УДК 378.147.31

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-201-85-89

ІСИЧКО Людмила Володимирівна –

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри

медичної інформатики, медичної і біологічної фізики

Полтавського державного медичного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7269-5126>

e-mail: jlusya82@gmail.com

ГУР'ЄВСЬКА Олександра Миколаївна –

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри вищої математики та фізики

Центральноукраїнського національного технічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2999-6409>

e-mail: o.guryevskaya@gmail.com

ЛОБАЧ Наталія В'ячеславівна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

медичної інформатики, медичної і біологічної фізики

Полтавського державного медичного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3795-7864>

e-mail: lobach_n@bigmir.net

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасному суспільству необхідні фахівці в усіх сферах професійної діяльності, які здатні до широкого застосування інформаційних технологій. Необхідною умовою життя в розвинутому інформаційному суспільстві є володіння інформаційно-аналітичними навичками, рівень сформованості яких впливає й на якість та результативність навчання. Динамічність наукової картини світу та інформаційного середовища, в якому безпосередньо протікає навчальна діяльність студентів та професійна діяльність викладів визначають інформаційно-аналітичну компетентність, як однією з ключових компетенцій фахівця в різних галузях.

Нестандартні умови навчального процесу, до яких призвела світова пандемія, змусили педагогічну спільноту переглянути парадигму різних форм навчання та методи формування у студентів інформаційно-аналітичних навичок. Постала нагальна необхідність адаптувати такі звичні форми навчання, як лекція, практичне заняття, лабораторне або семінарське до умов дистанційної освіти. При цьому, така форма навчання, як лекція, стала мати суто формальний характер.

Опитування викладачів (52 респонденти з 4 вузів України) показало, що 44% викладачів проводили лекцію он-лайн в режимі реального часу, 27% – в пасивному режимі, тобто надсилали студентам презентацію (текст, відео, посилання) лекції. 15% викладачів надавали студентам перелік теоретичних